

Zápis z Oborového setkání platformy ekologických nevládních organizací Zeleného kruhu, 26. 4. 2005, Mánes

Přítomni: P. Kolínská, T. Kramár (Oživení), J. Svobodová, P. Činčera (BEZK), A. Farnam (World Carfree Network), P. Kušková, M. Stejskalová, E. Tylová, L. Klvaňová, Z. Drhová (Zelený kruh), K. Kociánová (Varianty - ČvT), P. Černohous, P. Kužvart (Ateliér pro životní prostředí), H. Chalupská (ZO ČSOP Veronica), J. Kulich (SEVER, SSEV Pavučina), P. Příbyl (Hnutí Duha, Zelený kruh), K. Merhaut (LEA), B. Šafářová (Ústav pro ekopolitiku), K. Sutlovičová (CDE), M. Prokeš (Přátelé přírody), D. Altamannová (SOPK v oblasti Slapského jezera), H. Knappová (MŽP), V. Kotecký, Jan Němec (Hnutí Duha), V. Šenarová (Za naši budoucnost), M. Klimovičová (Greenpeace), A. Mejstříková (Econect), K. Kanichová (STEP)

Závěry:

1. Účastníci se shodli, že je potřeba napsat stížnost Evropské komisi na průběh (proces) připomínkování operačních programů.
2. Účastníci se shodli na návrhu vyzvat po volbách ministra ŽP ke schůzce s nevládními organizacemi.
3. Účastníci se shodli, že není žádoucí usilovat o to, aby všechny prostředky pro NNO šly přes kraje. Část prostředků by měla i nadále být rozdělována přes ministerstva.
4. Účastníci se shodli, že je nutné prosadit, aby zástupci nevládních organizací v poradních výborech a komisích byli finančně ohodnocováni a aby práce komisí byla profesionálnější a efektivnější.
5. Členové Zeleného kruhu a organizace, které se hlásí k etickému kodexu, by měli na svých stránkách zveřejňovat dokumenty o své organizaci zejména stanovy, výroční zprávy a etický kodex.
6. Platforma vytvoří a schválí doporučení - pravidla - pro přijímání darů a pro sponzoring od komerčních subjektů environmentálními NNO.

❖ Úvod + Aktuální informace o platformě ekologických organizací

Linda Klvaňová představila aktuální situaci v platformě ekologických organizací. Platforma v současnosti čítá 26 členů Zeleného kruhu a dalších 42 organizací. Od posledního oborového setkání se tedy rozrostla o pět členů. Zpravodaj platformy je distribuován na ca. 150 adres. K etickému kodexu, který byl schválen na podzimní valné hromadě ZK, se hlásí členské organizace a kromě toho čtyři organizace další. Viz <http://www.zelenykruh.cz/cz/eticky-kodex.html>.

❖ Příprava operačních programů, aktuální stav a jak dále

Jana Svobodová řekla, že CpkP nominovalo zástupce NNO do pracovních skupin na přípravu operačních programů. Zatím je jednání na mrtvém bodě, nedošlo k oficiálnímu jmenování. Špatná situace je v oblasti připomínkování těchto dokumentů, připomínek chodí málo. Je to nedostatkem času? Ze strany řídicích orgánů je patrné nevstřícné jednání vůči NNO, na připomínkování je málo času, když jsou připomínky vůbec zapracovány, stejně již nejde měnit kritéria. Závěr z diskuse: podáme stížnost přes DG Environment a DG Regio Evropské komisi. Každý zástupce v OP napíše své zkušenosti (problematické), Jana Svobodová je dá dohromady a Pavel Příbyl je přepošle do Bruselu. Janě Svobodové posílat připomínky do 9. 5. aby se 15. 5. mohly odeslat. Pavel Příbyl podal informaci o OP životní prostředí. Na připomínkování byly dva dny.

Jiří Kulich informoval o OP vzdělávání. Ekologická výchova se nachází v oblasti celoživotní vzdělávání (neinvestiční projekty), investiční půjdou přes MŽP.

Pavel Černohous informoval o OP doprava, ve kterém kolísá počet priorit a jsou evidentní špatné analýzy problémů a poté následně špatné priority. Např. priorit 4 výstavba metra v Praze, která podvazuje rozvoj tramvajových sítí apod.

❖ **Legislativní pracovní skupina**

Eva Tylová shrnula novinky v legislativě od posledního oborového setkání, zejména přijetí stavebního zákona, vyvlastňovacího zákona, odmítnutí atomového zákona, částečné přijetí zákona o odpadech. Představila předběžné výsledky ankety „Pověz mi, kdo je nejkrásnější“, ve které Zelený kruh vyhodnocuje hlasování poslanců o zákonech souvisejících se životním prostředím v uplynulém roce. ZK vyhodnocoval celkem 14 hlasování. Výsledky budou představeny příští týden na debatě STUŽ se zástupci politických stran (2.5.) a později bude vytištěn, propagován a distribuován infolist. Eva Tylová také oznámila, že v souvislosti se svou kandidaturou za Stranu zelených na konci dubna končí s funkcí parlamentního zpravodaje pro Zelený kruh.

Z diskuse vyplynulo, že po volbách by bylo dobré vyzvat ministra ŽP ke schůzce s nevládními organizacemi.

Legislativní normy, kterými se bude potřeba zabývat po volbách: atomový zákon, stavební zákon, EIA, SEA, audit ekologické legislativy.

Vojtěch Kotecký upozornil, že příštím volebním období bude možno očekávat kodex životního prostředí.

❖ **Pracovní skupina k EU**

Zuzana Drhová seznámila účastníky se skutečností, že Zelený kruh znovu „oživil“ pracovní skupinu k EU, a inicioval její setkání v březnu. Jejím cílem je sledovat legislativní procesy v EU a získávat širší podporu nevládních organizací. ZK spravuje mailing-list EU, na kterém se zainteresované osoby zpravují o důležitých událostech v evropské (nejen) environmentální legislativě a nově je na něj rozepisován i Zpravodaj, který tyto novinky sumarizuje. **Mailing-list EU je otevřený a kdokoliv z platformy má zájem na něm být, necht' se obrátí na kancelář ZK, nejlépe linda.klvanova@ecm.cz, nebo ondrejrut@seznam.cz.**

Je potřeba posilovat vazby na Brusel. ZK je členem EEB a snaží se zprostředkovávat důležité zprávy oběma směry. České nevládní organizace byly osloveny, aby nominovali zástupce do EHSV, platforma nominovala Pavla Činčeru (BEZK).

Konkrétní aktivita pracovní skupiny k EU: došlo ke schůzce zástupců NNO a zástupců MŽP (odbor pro evropskou integraci). Bylo dohodnuto, že na speciální adresu budou zasílány všechny rozpracované pozice, které bude mít MŽP k dispozici k připomínkování (zaujmutí stanoviska do 14 dní).

Dále bylo dohodnuto, že budou zpracovávány zprávy EEB týkající se hodnocení předsednictví EU a budou předkládány zprávy (formou TZ např.), týkající se aspektů, které jsou relevantní pro ČR (s komentářem NNO). Tyto informace budou zpracovány pomocí platforma-listu a EU-listu.

Linda Klvaňová vysvětlila princip a smysl tzv. **European Citizen Initiative**, jejíž koordinátoři oslovili ZK s žádostí o připojení se k této iniciativě a o šíření informací o ní (koordinaci sběru podpisů v ČR). Jedná se o iniciativu, jejímž cílem je sesbírat 1 mil. podpisů od jednotlivců. Tyto podpisy budou vyjádřením PRO zavedení tzv. "European Citizens Initiative" - tedy zákonodárné iniciativy občanů EU. Jejím obsahem je, že podepíše-li nějaký návrh milion občanů EU, musí zákonodárné orgány unie (komise a parlament) tento návrh projednat. Tj. nejedná se o "evropské referendum" ale skutečně jen o právo předložit legislativní návrh. "European Citizens Initiative" byla takto předpokládána v Evropské ústavě. Protože se jedná o sběr individuálních podpisů, bude informace o ECI znovu rozslána na členské organizace s informací o tom, jakým způsobem se k ní mohou připojit (není tedy možné připojit se jako asociace a aktivita zůstává na samotných organizacích).

❖ **Zpráva z Rady vlády pro NNO**

Zuzana Drhová jako členka Rady vlády pro NNO seznámila účastníky s aktuálními tématy, kterými se RVNNO zabývá:

- byly vytvořeny principy pro zapojování veřejnosti do tvorby strategických dokumentů. Budou předloženy vládě a bude podle nich vytvořena metodika pro zapojování veřejnosti. Jejich součástí by také byl návrh na novelizaci legislativních pravidel vlády.
- rozdělování dotací přes kraje - nedaří se. RVNNO bude dělat hloubkové šetření k nalezení překážky.

Diskuse:

Není žádoucí, aby všechny prostředky šly přes kraje. Některé organizace (kritické, watchdogové) nebudou mít šanci se k prostředkům dostat. Je lepší vyžadovat, aby část prostředků (na specifické aktivity) šla přes ministerstva a část přes kraje.

❖ **Skeptický environmentalista B. Lomborg, české vydání jako kampaň proti zeleným**
Vojtěch Kotecký seznámil účastníky s tím, že vyšlo české vydání Lomborgovy knihy Skeptický ekolog, která tvrdí, že varování před ekologickými problémy jsou smyšlená. Hnutí DUHA připraví infolist.

❖ **Zkušenost z pracovních komisí**
Platforma Zeleného kruhu delegovala do různých poradních komisí a výborů ca. 30 svých zástupců. Do některých komisí se nepodařilo nominovat nikoho, někteří zástupci vidí svou účast v komisích jako pouze formální apod. Proto proběhla anketa, kdy zástupci v komisích odpověděli na několik otázek, které připravil Zelený kruh. Z ankety vyplynulo, že:

- o zastupování v komisích není zájem protože činnost v nich je málo efektivní a také proto, že NNO mají omezené kapacity
- vhodný další postup je: i nadále v komisích pracovat, informovat o jejich práci do té míry, do které je to možné, a především navrhnout změny, které by odstranily nezáměr NNO o práci v komisích. Tyto změny mají být zejména v oblasti finančního ohodnocení zástupců v komisích a v oblasti zefektivnění činnosti komisí.
- největší potíže působí nevládním organizacím nedostatek času, někdy špatné vedení pracovní skupiny, někdy pozdě zaslání podkladů, někdy objemnost příp. technická odbornost podkladů a někdy také nejasná pravidla pro vypořádávání připomínek NNO.
- se zástupci NNO účastní 99% schůzek komisí
- spokojenost s účastí v komisi je částečná, vždy to má nějaký přínos (minimálně jako zdroj informací) a někdy se podaří něco prosadit
- zástupci navrhují prosazovat systémové řešení: podporovat práci zástupců v komisích finančně a podporovat stanovení jasných pravidel pro práci komise (vypořádávání připomínek, vliv komise na řešení dané problematiky) → profesionalizace komisí

Diskuse:

Padl návrh vytvořit na ZK místo asistenta, který by byl k dispozici zástupcům v komisích a pomáhal jim např. při zpracovávání obsáhlých dokumentů. Tato možnost byla vyloučena, protože není možné, aby se asistent do hloubky orientoval v tolika různých oblastech, navíc když by jeho vytížení bylo nárazové. ZK kromě toho podporu zástupcům v komisích již poskytuje a je schopen ji poskytovat i nadále, jedná se rozesílky, shromažďování připomínek, shánění informací a kontaktů apod.

Bude vznesen požadavek pro vyčlenění částky pro zástupce NNO v komisích. Co se týká efektivity, to je úkol pro jednotlivé zástupce - aby situaci zanalyzovali a přišli s konkrétními návrhy. Téma komise pro GMO by bylo vhodné zařadit na jednání s MŽP, které plánujeme na podzim. (Tato komise je příliš technická a účast v je navíc podmíněna titulem PhD.)

❖ **Transparentnost neziskového sektoru**

Transparentnost členů Zeleného kruhu

Linda Klvaňová připomněla, že členové ZK, kteří se hlásí k etickému kodexu, se také hlásí k hodnotám transparentnosti a otevřenosti. Prozkoumali jsme jejich webové stránky a sledovali, zda na nich najdeme: **stanovy organizace, výroční zprávu, kontakt na konkrétní odpovědné osoby, informaci o členství v Zeleném kruhu a informaci o etickém kodexu.** Ukázalo se, že z 26 členů ZK má pouze 11 zveřejněny stanovy či organizační strukturu, pouze 12 organizací má zveřejněnou výroční zprávu za rok 2004, v 10 případech organizace neuvádějí jméno konkrétní odpovědné osoby a kontakt na ni a pouze 6 z 26 členských organizací zmiňuje své členství v Zeleném kruhu. **Informaci o hlášení se k etickému kodexu jsme nenašli na stránkách žádné členské organizace.**

Závěr:

Členové ZK by měli mít zveřejněny stanovy, nejnovější výroční zprávu, měl by být uveden řádný kontakt na konkrétní osoby v organizaci a mělo by být zmíněno členství v Zeleném kruhu a zveřejněn etický kodex, ke kterému se organizace hlásí. Členským organizacím bude rozeslán dokument etického kodexu k vyvěšení na web a pro informaci také tabulka zaznamenávající zjištění ankety.

Transparentnost neziskového sektoru jako celku

Ministerstvo vnitra oslovilo NNO s návrhem zvýšení transparentnosti neziskového sektoru (v souvislosti s terorismem) a Zuzana Drhová se za ZK účastnila jednání. Nevládní organizace se shodly, že nepodporují vznik certifikační agentury pro neziskový sektor, ale podporují samoregulační mechanismy (etické kodexy, asociace) a případně také zřízení veřejného registru.

Petr Kužvart informoval přítomné, že v dubnu se uskutečnila schůzka nevládních organizací s Petrem Hlobilem, členem správní rady Nadace Partnerství na ZK. Jednalo se zejména o získávání finančních prostředků od podnikatelských subjektů environmentálními NNO. Z jednání vyplynul podnět ze strany člena správní rady Nadace Partnerství, aby platforma zpracovala návrh doporučených smluvních ujednání použitelných při dojednávání smluv se sponzory. Vedle toho byl projevěn souhlas s materiálem, který Petr Kužvart připravil jako podklad pro jednání, a který navrhuje pravidla, která mají platit pro přijímání finančních prostředků od komerčních subjektů. Tento návrh obdrželi účastníci oborového setkání jako podklad již před setkáním. Na setkání se mnozí vyslovili proti formulaci „nejlépe je spolupráci s komerčními subjekty se vyhnout“. Tato bude odstraněna. V diskusi bylo potvrzeno, že tato problematika členské organizace zajímá a že je zde zájem o vytvoření pravidel. Bylo dohodnuto, že budou vytvořena pravidla (doporučení) pro přijímání finančních prostředků environmentálními NNO od komerčních subjektů. Jako základní materiál bude použit návrh Petra Kužvarta, který po úpravách Petr Kužvart rozešle na platformu. Ta ho bude moci do konce června připomínkovat a v září by dokument mohl být schválený. Bude použitelný jak pro občanská sdružení tak pro nadace. Bude mít doporučující charakter.

❖ Připravovaná společná kampaň proti změnám klimatu

Klára Sutlovičová seznámila účastníky s tím, že Evropská komise zahájí v červnu kampaň proti změnám klimatu. Bude ji realizovat firma, která dělá PR pro ČEZ.

Kromě toho se na celosvětové úrovni diskutuje o Kjótském protokolu, který končí v roce 2012. Další zpráva IPCC bude za rok. V listopadu 2007 by mělo mezinárodní společenství přijmout mandát pro nové Kjóto. Proces bude končit v zimě 2009, kdy bude nové Kjóto připraveno k podpisu všem stranám.

Zapsala: Linda Klvaňová
Ověřila : Zuzana Drhová